

17. mai 2024 - hovedtale torget

Kjære Asker – gratulerer med dagen!

17. mai er årets vakreste dag – uansett vær. For denne dagen handler om fred, frihet og fellesskap. Men når solen skinner fra blå himmel som den gjør i dag så bruser det litt ekstra inni oss!

Det beste med 17. mai-feiringen vår er at det er barna – fremtiden vår – som er feiringens midtpunkt. Barna forstår kanskje ikke hele omfanget av dagens budskap. Men de får med seg det aller viktigste – at vi i Norge er heldige og har mye å være takknemlige for – og at vi feirer dette med å arrangere årets og kanskje verdens mest inkluderende festdag!

De forstår også at alle barn i hele verden burde kunne feire i fred og frihet slik som oss. Dagens verdensbilde – og spesielt krigsbildene – gjør noe med oss. Og når vi samles til feiring i dag, så er det med ekstra visshet om alt vi har å være glade og takknemlige for her i Norge.

Vår egen historie minner oss også om at vi aldri kan ta fred og frihet for gitt.

Da krigen kom til Norge i 1940, ble 17. mai en alminnelig hverdag. Og Nordahl Grieg leste dette diktet fra Norges siste frie radiostasjon i Tromsø på den første 17. mai hvor det var forbudt å heise det norske flagget.

Syttende mai.

I dag står flaggstangen naken
blant Eidsvoll's grønnende trær.
Men nettopp i denne timen
vet vi hva frihet er.

— — —

Ja, det er kanskje slik at vi ikke vet hva vi har før det er tatt fra oss. Men både historien og det som skjer i verden i dag – gjør at vi kan levende forestille oss konsekvensene av tapt frihet.

«Lær av i går, lev for i dag, håp for i morgen,» har Albert Einstein sagt. Det er et klokt råd. Fortiden gir oss både advarsler og gode råd for fremtiden.

I dag markerer vi med takknemlighet at modige og framsynte menn vedtok Norges grunnlov den 17. mai, 1814. Dette var en handling full av framtidshåp – og som la grunnlaget for et selvstendig Norge – nesten 100 år senere. Grunnloven er fortsatt grunnsteinen i dagens demokrati.

I det daglige er det få ting som styrker samfunnet – og demokratiet – mer enn frivillighetskraften. At vi hver og en deltar i hverandres hverdagsliv på ulikt vis. Denne kraften gjør små og store underverk hver eneste dag. Og sjelden kommer den mer til sin rett enn på 17. mai!

Hvert år er jeg like overveldet og imponert over hvordan alt faller på plass i tide for den store 17. mai festen. Når de glade hurraropene runger gjennom gater, torg og skoleplasser – så er det resultatet av en formidabel frivillig innsats.

Organiseringen av det fantastiske barnetoget rundt Skaugum involverer i seg selv veldig mange mennesker! Tusen takk til Anette Male Gisle som har ansvar for toget og den store logistikken det er når nærmere 6000 barn skal fraktes til og fra Skaugum i 102 busser.

Denne tradisjonen er helt unik i landet – og gjør at barn i Asker kanskje har landets lengste 17. maifeiring. Det er ganske bokstavelig for oss å synge «17. mai er vi så glad i, moro vi har fra morgen til kveld» – vi som må opp i 5-6-tiden for å bli pyntet og være klare til landets tidligste barnetog for å hilse på kronprinsfamilien før de kongelige skal videre til slottet i Oslo.

Både vi og kronprinsfamilien er heldige som får oppleve dette jublende tog av glade barn fra hele 26 skoler, akkompagnert av 12 korps!

Disse felles barndomsminnene fra Skaugum er noe alle vi som vokser opp i bygda holder veldig høyt.

Men dagen har så vidt begynt når vi har gått rundt Skaugum. Over hele Asker arrangeres det i tillegg lokale barne- og borgertog – som skaper glede og 17. maistemning i lokalmiljøene rundt om i kommunen. Og på skolene blir det leker – og selvfølgelig is, brus og pølser – så mye barna vil ha!

Det er denne innsatsen, basert på frivillighet og dugnad, som gjør at vår helt spesielle nasjonaldagsfeiring blir videreført med like stor kraft til stadig nye generasjoner. Akkurat i år er det faktisk hele 200 år siden den første offisielle 17. mai feiringen i Norge. Tusen takk alle sammen!

Som ordfører opplever jeg hver eneste dag hvordan vi får til gode ting i fellesskap. Jeg har stor tro på vår evne til å finne løsninger sammen. Selv når det gjelder de mest kompliserte samfunnsflokene.

Utenforskap og ensomhet blant unge er en slik utfordring. Vi må gjøre alt i vår makt for å snu denne utviklingen. Vårt viktigste samfunnsoppdrag er å skape fremtidstro og optimisme! Noe vi alle kan gjøre umiddelbart – og allerede nå i dag – er å inkludere flere inn i våre felleskap.

Jeg opplever også stor vilje til å ta tak i denne utviklingen i skolene våre. Et gammelt norsk ordtak sier at «forskjellige strenger gir den beste samklang.» Mangfold er en styrke for et samfunn. Og jeg er stolt over at en av Askers mest mangfoldige skoler, Borgen ungdomsskole, ble nominert til «Dronning Sonjas skolepris for likeverd og inkludering.»

Dialogen med de videregående skolene når det gjelder russefeiringen er også svært god. Russen har vært del av 17. mai nesten så lenge vi kan huske. Allerede i en av våre kjæreste 17. mai sanger, «Norge i rødt hvitt og blått» fra 1941 – så synger vi om russen:

En vårdag i en solskinnsstund
på benken i Studenterlund
der sitter han og hun,
to unge, nyutsprungne russ,
to ganske nylig tente bluss,
i 20 grader pluss.

Den moderne russen sitter kanskje ikke rolig på en benk i Studenterlunden – vi har nettopp sett dem danse på taket på russebussen. Men de er fremdeles «nyutsprungne» – og de er «nylig tente bluss» som gir en helt nødvendig ungdommelig glede, (galskap) og glød til 17. mai feiringen.

Russefeiringen er velfortjent etter 13-års skolegang. Og sammen med russen, skolene og samfunnet ellers, skal vi finne gode løsninger og felleskapsarenaer. Et godt eksempel er Asker fotball som inviterte hele russekullet til piknik på Føyka forrige helg!

Ensomhet og utenforskap kan bli ekstra tung å bære for dem det gjelder på en dag som 17. mai.

I dag deles det bilder fra det ene glade øyeblikket etter det andre. Jeg er overbevisst om at bildene blir enda finere med en ekstra gjest eller to på 17. mai festen. Og kanskje både bildet – og selve opplevelsen – blir enda bedre om hele ungdomsgjengen samler seg til 17. mai piknik i hagen – eller på Føyka? Da er det plass til alle!

Kjære alle sammen,

17. mai er noe helt spesielt – og det sier seg selv at det store gledesbruset vi opplever i dag ikke kan vare hele året.

Men jeg tror at vi alle kan bli flinkere til å legge merke til hverdagsgledene – de små øyeblikkene der vi kan kjenne på gledesbruset inni oss – om enn bare for noen få sekunder. Det kan være synet av den første blåveisen. Eller solen som varmer i nakken etter en lang vinter. Jeg tror at evnen til å både se – og glede seg over de små øyeblikkene er en muskel som kan trenes opp. Jo mer vi bruker den, jo bedre blir vi til å aktivere disse øyeblikkene av glede.

Vi kan også aktivere øyeblikk av glede hos andre. Det å bli sett – og dermed verdsatt av noen andre er viktig for oss alle. Og det skal ofte så lite til. Holde døren for den som kommer bak deg, tilby setet ditt på toget til noen som trenger det mer enn deg! Dette er rett og slett det å se menneskene rundt deg, og vise at de betyr noe. Små ting som gjør stor forskjell, og verden til et bedre sted.

Prøysens strofe «et lite kjærtegn fra en som går forbi» er evig aktuell!

Selv om de fleste av oss ikke kan regne med at det kommer en «god fe» som ordner opp når vi har det vanskelig – slik det gjerne gjør i eventyrene – så kan vi likevel være så heldige at vi treffer noen på vår vei som drysser litt stjernestøv over dagen vår – med et smil og en vennlig handling. Et lite kjærtegn fra en som går forbi.

Mye av innholdet i eventyrene er inspirert av den virkelige verden. Og jeg tror at ideen om den gode feen er inspirert av mennesker som gir og gjør noe ekstra for andre. Som Ola Skaare – mottakeren av tilgjengelighetsprisen 2023 i Asker kommune.

Og for de av dere som ikke kjenner Ola – så er han musiker og nestleder i Pascal Norge, og var den som i sin tid var med å starte Dissimilis. Hans drivkraft og store ønske er at alle skal kunne delta og få oppleve musikkglede og økt livskvalitet, også mennesker med bistandsbehov. Alle som har sett Ola i aksjon med bandet Real Trøkk, har også fått servert en real dose stjernestøv.

Gleden som Ola og medmusikantene hans utstråler er rett og slett formidabel! Og her er ordtaket om at «forskjellige strenger skaper den beste samklang» ettertrykkelig bevist!

Jeg er så takknemlig for at mennesker som Ola finnes. De sørger for at mangfoldet i samfunnet vårt kommer til sin rett – og de gir glede i øyeblikket og håp for fremtiden!

— — —

Musikk er virkelig mennesket på sitt beste. Og på 8. mai fikk jeg høre om den pensjonerte organisten Carl Weisser som i en årrekke har arrangert gatekonsert i nabolaget sitt i Eriksgate på Gulhella for å feire frigjøringsdagen. Jeg fikk dessverre ikke tid til å høre konserten selv, men fikk vite at Carl har ett digert orgel hvor selv de på Korpåsen og øverst i Ringveien får høre musikken. Jeg blir så inspirert av mennesker som Carl – de tar initiativ for fellesskapet, gir kunnskap om historien vår – og sprer glede til menneskene rundt seg.

Og når jeg først snakker om musikkglede, hva ville vel 17. mai vært uten skolekorpene?

De sørger for at alle får sjansen til å ta del i 17. mai stemningen. Tidlig opp og i full aktivitet hele dagen. Ja, korpsmusikantene er denne dagens superhelter!

I FN-kalenderen er det mange forskjellige verdensdager med viktige tema som likestilling, menneskerettigheter og miljø. Men det finnes ingen verdensdag for korps. Og det synes jeg vi burde ha!

Korpene representerer musikkglede, mestring og inkludering. Og Norge er sannsynligvis det land i verden med flest skolekorps per innbygger. Jeg lanserer derfor ideen om en verdensdag for korps – og at en perfekt dato for dette er 17-mai!

Kjære alle sammen,

Jeg kan ikke holde en 17. mai tale uten å sitere kong Harald. Ikke fordi jeg må, – men fordi han formidler 17. mai følelsen som ingen annen. I forbindelse med 25-års jubileet som Norges konge i 2016, påpekte han at:

- Når vi synger «Ja vi elsker dette landet», skal vi huske på at vi også synger om hverandre. For det er vi som utgjør landet. Derfor er nasjonalsangen vår også en kjærlighetserklæring til det norske folk.

Med kongens samlende ord skal jeg også samle trådene i min tale.

17. mai er årets vakreste dag – en kjærlighetserklæring til landet, til hverandre – og til de umistelige verdiene som gir oss frihet og fred.

I dag heiste vi med takknemlighet flagget for 80. gang med uavbrutt fred i Norge.

Vi kjenner gledesbruset inni oss – og vi hører det utenfor oss! Det gir styrke, håp og framtidstro.

Gratulerer med dagen!